

RAIMO KANGRO:

Raske teos minu jaoks, nii teemalt kui värvidelt. Ooper ja ooperiteater polnud mulle küll enam avastamata maa, ometi nõudis antud lugu eba-harilikku eneseületamist. Kas või seetõttu, et puudus vähimgi võimalus kasutada groteski, võtet, mis mulle muidu meeldib.

Teises, või õigemini esmajärjekorras polnud kerge ületada aine tohutut ulatust. A. Tolstoi 1928. a. kirjutatud «Siug» pakkus vananematut, paljudele valusat materjali. Nimikangelase Olga traagika on oma aja ja keskkonnaga vastuollu sattuva isiksuse traagika, rikkumatu hinge tootakse leppimatus, oma missiooni liiga üheselt hindava inimese traagika. See on küllaltki otseselt seotud küsimusega Olga kui naise ülesannetest. Peab ta olema korralooja ühiskonnas või selle hoidja? Tolstoi asub esimese suhtes eitaval seisukohal ja tulebki nii välja, et Olga satub oma võitluses ideaalide eest just seetõttu ummikusse, et ta elu naisena peab tühjaks jääma.

Praegu, kus teos on ülivärske, publiku peal proovimata, saan oma töö kohta öelda vaid nii palju, et püüdsin Tolstoi probleemistikku mitte

RAT «ESTONIAS» ENNE ESIETENDUST

Lavaküpseks on saamas Raimo Kangro ooper «Ohver». Muusika on kirjutatud Kulno Sívalepa libretole Aleksei Tolstoi jutustuse «Siug» ainetel. Töö ajal täiendati teksti Sergei Jessenini ja Leelo Tungla luulega. Ooperit juhatab Eri Klas, lavastus on Arne Mikult, kujundus Aime Ündlit (V. Kingisepa nim. TRA Draamateatrist), koormeisteritöö Anne Dorbekilt. Esietendus toimub 22. veebruaril NLKP XXVI kongressile pühendatud vabariiklikul teatridekaadil.

ahendada. Muusikalises teostuses pidasin silmas, et ooperi paljud dialoogid, mis tingivad retsitatiivi, ei kujuneks kuivadeks intervallikõlksudeks, vaid moodustaksid lauljate ansambllisusele tugineva teraviku. Hea, et seda ansambllisust toetab Arne Miku lavastus, kus paljude osatütjate mosaiik on liidetud ühtseks suureks karakteriks. Ka neist, kellel on vaid mõni lause laulda, on saanud elavad, kordumatud inimitüübid.

«Ohvril» on väga sobiv peaosatütja Leili Tammeli näol. Poleks ial uskunud, et hääle värvidelt, lavakujult ja karakterilt võib saavutada sellise vastavuse.

Su enda sisemine kõrv on muusika kirjutamisel üks, realne akustiline kõla hoopis mingi muu nähtus. Kas antud

laulja hääletämber ulatub orkestrist üle või mitte, selgub tihti peale alles proovidel. Ja siin tulid mulle suureks kasuks ideed ja näpunäited, mis sain dirigent Eri Klasilt. Ütleksin, et tema süvenemine «Ohvri» partituuri oli põhjalikum kui teistel dirigentidel mu varasemate ooperite lavaletoomisel. Nii sugust koostööd näeksin ideaalis ette ka kontserdilavale kirjutatud teoste puhul.

LEILI TAMMEL:

Olga on äärmiselt huvitav osa, mõnes mõttes ainulaadne ja kordumatu karakter. Teisest küljest — ei tea teist nii paljude karakteritega ooperit. Minul, keskkonna ja paraku ka iseenda ohvril, on äärmiselt palju vastasmängijaid. Enda kõrval näen vaid Ko-

mandõri (väga lühikest aega reaalsena, enam küll sümbolina) ja (episoodiliselt) Lootsi. Kas pole ka elus nii, et oskame kahetseda enda kõrvale lahkunud vajalikku inimest, enne märkame neid harvem ja palju neid üldse ongi? Väga nüüdisaegne ja üsnagi argine on kogu probleemide ring — mõistva sõbra leidmine, bürokraatiaga kemplemine...

See on osa, mida kiiresti selgeks ei saa. Süvenemist vajab rütmiline külg, kuid veelgi olulisem on õige tunnetuse leidmine. Olga puhul on välis- ja sisemised mõjud kõik efektiivsed: hääle ilu ei saa olla omaette eesmärk, füüsis nõuab vaoshoitust, lahise temperamendiga ei saa mängida. Selleks on Olga loomus liiga siiras.

ARNE MIKK:

«Ohvri» ainestik peaks olema tuttav mitmest allikast: A. Tolstoi jutustuse kõrval samanimelisest filmist ning Noorsooteatri lavastusest «Rästiku pihtimus». Ent ooper avab selle isemoodi, kasvõi juba seetõttu, et Tolstoi motiivisti-

kule ja karakteritele on autorid lisanud S. Jessenini ja L. Tungla luulet.

Üsnagi autoripärane on materjali nüüdisaegne suunitus. Tegevus toimub küll Koduõja ajal ja mõni aasta pärast seda, ent helilooja ei kasuta tsitaate sellest perioodist, vaid toetab ooperi igivärskeid probleeme tänaste intonatsioonide ja rütmikaga (kuni biidi ja soul'i elementideni välja). Ka kujunduses ei piüüdnud Aime Unt mitte niivõrd ajaloolist olustikku elustada, kui võrd stseenidele üldistavat mõtestatust ja meeoleolu leida, etenduse dünaamikat toetada.

«Ohvris» pole suuri massistseene, ooperikoor esineb vaid paaris pildis, sealgi vähendatud koosseisus. Põhitähelepamu lasub Olga elukäigul, konfliktidel teda ümbritseva keskkonnaga ja temas endas.

R. Kangrol on lavamuusika kirjutamisel juba kogemused olemas, kuigi sellise pingsalt draamaatilise õhkkonna loojana kuuleme teda esmakordselt, esimest korda lavastatakse «Estonias» ka tema ooperit — rasket, kuid huvitavat tööd on kõigile etenduse tegijaile kuhjaga.

Kirja pannud
VILMA PAALMA